

עין משפט נר מצוה

גג א ב מיי פכ"ד מהל'
מפיה ה' יי סגמ עשין
פכ טושיע ז"מ מ' רנז
ספ"ד:
ג ד טושיע ט ספ"ד ד
גה"ה:
גה ד טור סס וע"י צביי:
גו ה מיי פ"צ מהל'
גכ"ה מ' י' פגמ עשין
פכ טושיע ז"מ מ' רנז
ספ"ד:

רבינו גרשום (המשך)

נחת לך אלא בדמים יקרים
אבל האחרים אמנם לך
אזכרה אלמות. ואמר
לך המורה"ה האי לישנא
לדמי לאו דוקאל כל כך.
אלא האי לישנא מסתבר
שפיר דמכב אל לא קני
דכמ נמי לנרועי לנפשיה
מחצי חרוב מחצי סדן
שקמה פלוני מהו. מי אמרי
הואיל דביבאר הכי לא קני
שאר חרובין מוכרין והאי
דקאמר הכי לגרועי לנפשיה
קאמי ושא חרובין דהאי לא
קני. והאי חצי חרוב דשייר
קני ולקוח או לא. אלא
לדמי נמי שאמר לו שדי אני
מוכר לך חרוב מחצי שדי
פלוני שאני נחת לך באותן
דמי שקניתי זו. הכא נמי
להיכא דאמר לך שדי אני
מוכר לך חרוב מחצי חרוב
פלוני שאני מוכר בדמים
של שאר חרובין דעלמא
אלא בדמים יקרים ולא קנה
כלום מן החרובין. והכא נמי
מונה בספר לישנא אחריתי
אלא דלא קני הכא נמי לא
קני: בשטר. שכתב בשטר
הודיע עדים כמה הפקיד
לו: מנו דאי בעי א"ל
בנסתי מהימן. האי דקאמר
בפקד זה נאנסתי הוא הדין
נמי הוא טעין נגובה לו
או נאבדה היה פטור דרש"ח
הוא ושי"ח פטור מנגבה
ואברה. אבל משי"ח אמר
באנסתי דאפי"ן ה) שדאל
הדייב על הכל פטור אי
טעין נאנסתי. או דלמא
מצי אמר ליה המפקיד אם
אתא ההזרת לי שטרך
בידי שיש לך משלי כך וכך
מאי בעי: א"ל אפי"ן הכי
באמן: אמר ליה ולטעמך
כי אמר ליה נאנסתי מי מצי
א"ל שטרך בידי מאי בעי.
אלא לא מצי א"ל הכי נמי
בהזרת לך לא מצי א"ל
שטרך בידי כו'.

ה) נהלא דע"מ וז"ל לפסי
ז"ש דמיי"ב

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא

דייני גולה. שמואל וקרנא צפ"ק דסנהדרין (דף פ"ו ע"ט): כל שהעול
כובשו. חורשין היו צבקר סביב האילנות ואם העול כופף את
האילן ועובר השור לדרכו ואין האילן מעכב השור לא חשיב. ומיהו
אם אין אילנות גדולים צדה אלא אלו היו שור כדלמאן [ע"ג] גבי דיקלי:
הא דדיקלי. מילתיה דרב: **הא**
פלוני. שהעול כובשו דשיעור דעליית
ככל לא שייך צהו דכלל חבל עולין בכל
שאר אילנות על ידי ענפים המתפללים
לכל כד. ושיעורא דכבישת עול נמי
איכא למימר דלא שייך דדיקלי דאפי'
היכא דכביש ליה עול חשיב הוא אם
עולין לו כחבל: **הוה מחרוב.** המורכב
פלוני חוץ מסדן השקמה פלוני והיו
צה הרבה מרובין וסדנה מהו דלס
היה שמיק לא היו מכרין ככלל שדה
אבל עכשו ששייר אחד איכא למימר
דשאר חרובין מכר לו או דלמא
שיורי לא יגרע כמו אלא חפילו שאר
חרובין נמי לא קני הלוקח דבשציל
שייפה המוכר את כח שלו שפירש
צפירוש איני מוכר לך ההוא חרוב
אין לנו לגרע כמו צבקר אלא
איכא מילתא לטפויי כהאי חוץ כגון
מהו שאר חרובין ודאי לא קני הא מה
ששייר באותו חרוב קני או דלמא אפילו
א"ל שדי מבורה לך חוץ משרדה פלונית
ההיא הוא דלא קני הא אחרנייתא קני אלא
לא קנה ה"ג לא קנה ואיכא דאמרי בעא
מיניה רב אחא בר הונא מרב ששת חוץ
מחצי חרוב פלוני חוץ מחצי סדן פלוני
מהו שאר חרובין ודאי לא קני הא מה
ששייר באותו חרוב קני או דלמא אפילו
קני איתביה חוץ מחצי חרוב פלוני חוץ
מחצי סדן פלוני שאר חרובין לא קנה מאי
לאו שאר חרובין הוא דלא קנה הא מה
ששייר באותו חרוב קנה א"ל לא אפי' מה
ששייר באותו חרוב נמי לא קנה תדע דאיילו
א"ל שדי מבורה לך חוץ מחצי שדה פלוני
ההוא הוא דלא קנה הא אידך קנה אלא
לא קני ה"ג לא קני בעא מיניה רב עמרם

ורייני גולה אמרי א"ל שהעול כובשו לא
היו שויר כל שאין העול כובשו היו שויר
= ולא פליגי הא בדיקלי הא באילני בעא
מיניה רב אחא בר הונא מרב ששת חוץ
מחרוב פלוני חוץ מסדן פלוני מהו אותו
חרוב הוא דלא קני הא שאר חרובים קני
או דלמא שאר חרובין נמי לא קני אמר ליה
ג"א קנה איתביה חוץ מחרוב פלוני חוץ
מסדן פלוני לא קנה מאי לאו אותו חרוב
הוא דלא קנה הא שאר חרובין קנה א"ל לא
אפילו שאר חרובין נמי לא קנה תדע דאיילו
א"ל שדי מבורה לך חוץ משרדה פלונית
ההיא הוא דלא קני הא אחרנייתא קני אלא
לא קנה ה"ג לא קנה ואיכא דאמרי בעא
מיניה רב אחא בר הונא מרב ששת חוץ
מחצי חרוב פלוני חוץ מחצי סדן פלוני
מהו שאר חרובין ודאי לא קני הא מה
ששייר באותו חרוב קני או דלמא אפילו
קני איתביה חוץ מחצי חרוב פלוני חוץ
מחצי סדן פלוני שאר חרובין לא קנה מאי
לאו שאר חרובין הוא דלא קנה הא מה
ששייר באותו חרוב קנה א"ל לא אפי' מה
ששייר באותו חרוב נמי לא קנה תדע דאיילו
א"ל שדי מבורה לך חוץ מחצי שדה פלוני
ההוא הוא דלא קנה הא אידך קנה אלא
לא קני ה"ג לא קני בעא מיניה רב עמרם

מרב חסדא המפקיד אצל חבריו בשטר ואמר לו החזרתים לך מהו מי אמרינן
מינו דאי בעי אמר נאנסו מהימן השתא נמי מהימן או דלמא א"ל אמר ליה
שטרך בידי מאי בעי א"ל מהימן ולימא ליה שטרך בידי מאי בעי א"ל
ולטעמך וכי א"ל נאנסו מי מצי א"ל שטרך בידי מאי בעי אמר ליה

סוף
צבאותה שדה הרי הן כמו אלו ולא נמכרו. ע"כ): ה"ג אישיצה הוה מחרוב פלוני חוץ מסדן פלוני לא קנה. ולא גרסינן אותו חרוב לא קנה
דא"כ קשיא מעלייתא היא ולא מצי לתרוי לקמיה שאר חרובין נמי לא קנה: לא שאר חרובין נמי לא קנה. דהאי דקתני לא קנה אשאר
חרובין קאי וכל שכן האי דקמשיר ולאשמועינן אחא דלא הפסיד שאר חרובין בשציל ההוא ששייר יחודי: **סדן.** דלא קני: **חוץ משדה**
פלוני. הסמוך א) לו חוץ למיכר: **הא אחרניני קני.** בתמיה והלא אחת מכר לו ולא השאר: ה"ג אלא לא קני ה"ג לא קני. כלומר אלא פשיטא
לו דלא קני הלוקח שאר שדות דהא המוכר שדה אחת לא מכר כל שדותיו ככלל ובשציל שאמר שטות זה חוץ משדה פלוני אין לנו לומר שמכר מה
שלא רצה למכור דשדה אחת נמכרו ולא שמי שדות ה"ג המוכר את השדה לא מכר חרוב וסדן דחשיבי שדה בשמי ענמן והלכך בשציל ששייר
אחת מהן בלא צורך אין לנו לומר שמכר השאר: ואית דגרס אלא לדמי ה"ג. כלומר צבאותו שדה שמכר שייר לעצמו דמי ההוא שדה דקאמר
חוץ משדה פלוני ה"ג ה"ק שדה מכור לך חוץ מדמי חרוב פלוני ויש עוד פירושים אחרים ולא נהירא כלל גירסא זו ופירושה (ו) משווא
היה צספדים ליתן טעם דצבר כיון דלא קני אמאי קאמר חוץ משדה פלוני ומיהו הטעם דכפרישית לשייר ליה דרך לההוא חרוב או
לההוא שדה ששייר נמכרין וכדלמרינן נמי (לעיל דף סג.): גבי על מנת שהדיוטא העלויה שלי ששייר מקום זיזין ומיהו איכא דליכא
לטפויי שום דבר אין לנו לומר כיון דליכא לטפויי לגרועי נמכרין דדי לנו אם אינו מטפוי ומריחא צשיוור אלא שיפקיד בתמיה: **חוץ**
מהאי סדן פלוני מהו. ולהאי לישנא פשיטא ליה דחוץ מסדן פלוני לא קנה נמי שאר סדנין: שאר חרובין פשיטא הוא דלא קני. כדלמאן
טעם לעיל תדע דאי א"ל כו': ומשני לא מהו ששייר צבאות חרוב נמי לא קנה. והא דקתני שאר חרובין לא קנה הכל קורא שאר
חרובין חפילו חרוב המוכר וכל שאר חרובין אלא לא קני ה"ג לא קני: **בטעם מנייה רב עמרם כו'.** משום דרייני גולה נכל לה הכא:
בשטר. שכתב כמה הפקיד לו ותתמו צבדים ואהני ליה האי שטרך דלא מצי טעין נפקד להד"מ: וא"ל. נפקד היום ולמחר החזרתיו
לך מהו דהא קי"ל צחוקת הצמים (לעיל דף מה): דהמפקיד את חבריו צבדים א"ל להחזיר צבדים אבל הכא דאיכא שטר ציד המפקיד
מי אחרניני דה"ג מהימן מינו דאי בעי אמר נאנסו והוה מהימן ובשצוועה דלקמן [ע"ג] וכדכתיב צבועת ה' מהיה צין שניהם (שמות כב)
שהחזירה האמינתו לנפקד השתא נמי מהימן ובשצוועה דלקמן [ע"ג] דמה לו לשקר אי בעי הוה פטר נפשיה צבענת שקר דלחנסו ומשום
דלא רצה לשקר ואמר החזרתיו נאמן: או דלמא אמר ליה. מפקיד שטרך צדידי מאי בעי לא היה לך להניח השטר צדידי אילו החזרת
לי פקדוני כדי שלא לחזור ואתבענו וכמו מה לי לשקר צמקום עדים דמי ולא אחרנינן מה לו לשקר: **ולטעמך אינו אמר ליה נאנסו**
כו'. הלכך לא מצי לטעונן מפקיד שטרך צדידי מאי בעי ולמה לי לשקר צמקום עדים לא דמי דהא עביד איניש לביטולי ואמר
צבדתי את שטרי ונפקד נמי לא הוה חייש לצטרף צבדים דהוה מצי למיפטר נפשיה צבענת אונס אבל מלואה לא צבדתי בשטרך ולא
מצי טעין ליה ופשיטא דא"ל אידך שטרך צדידי מאי בעי וגבי ליה ליכא שום מצי מינו דלפי טעין נאנסו כריך שלם דלמא להוצאה ניתנה:

מסורת הש"ס

6 [לקמן ע"א.]

הגהות הב"ח

ה) גמ' לו דלמא מצי איל'
טעין: (ו) רשב"ם ד"ה חן
מחרוב וכו' דרך להאי חרוב
נמסין ולא: (ז) ד"ה חן
משדה פלוני הממון למחר
לכ"ל ויציבת לו חן נמקח:
(ח) ד"ה ה"ג אלא וכו' זו
ופירושה ופירוש משווא:

מוסרי תוספות

א. דלכתי א"ל חוץ
מחרוב וסדן הפלוני לשייר
באותה שדה שמכר חוץ
אחד כמה ששהו אילנות
חרוב או אותו סדן. רשב"ם.
ב. כמגו דאי בעי אמר
מוחצי הוא. מנ"ק. ג. אם
לא שאדם נאמן ויהי חרוב
לא היו משערין אותו קני
השמים. רש"י ג"מ לה.
ד. כיון דהשתא טעין ליה
נאנסו אימת הוה ליה
לקבולי שטרא. רשב"ם.
ה. (דהאי דקאמר ולימא
ליה שטרך בידי מאי בעי
לאו רב עמרם הוה אלא
תלמודא הוא דבעיא ליה
לברורה דלמא. רשב"ם.)

רבינו גרשום

כל שהעול כובשו. שהיו
רגילין לתרוש כשהיו אילנות
במחרישה כשהו זרעו
ומשיימין על בראשי
השורים כעין שאנו רגילין
ואם מכה העול באילן
כשהוא חורש והעול כופף
את האילן ודאי מכר דלא
הוה דבר חשבו. ואין שיש
בהן כח דאין העול יכול
לכובשן הוה שויר: לא
בדיקלי. בעינן כל שהעול
לו כחבל: בעא מיניה רב
אחא מרב ששת. אמר
לו קרקע אני מוכר לך
חוץ מחרוב זה וחוץ מסדן
פלוני ואיכא חרובין אחרני
מוכרין וסדן שקמה מהו.
מי אמרי' הואיל דבלא נתאי
נמי לא מכר שום חרוב
מוכר ולא שום סדן שקמה
דקתני מתני' לא מכר לא
חרוב המוכר אל סדן
שקמה והאי הואיל דלא
מתני ליה הכי חוץ מסדן
פלוני לטפויי ללוקח קאמי
דמשכפ הכי הוא דלא
יקנה הא שאר חרובין קני.
או דלמא אפי' שאר חרובין
נמי לא קני והאי דקאמר
הכי משום האי טעמא
דאמרי' לקמן לדמי: א"ל
לא קני אפי' שאר חרובין:
תרי. דאפי' שאר חרובין
נמי לא קנה: דאיילו אמר
ליה מוכר ללוקח שדי אני
מוכר לך חרוב משדה פלוני.
כלומר חוץ מן אותה שדה.
וכי מי אמרי' ההיא דליה
קני הא אחרנייתא דליה
קני בתמיה. והא לא אמר
ליה שדויתו מבורך לך. אלא
לדמי דאמר ליה שדי אני
מוכר לך חוץ משדה פלוני
שאני נחת לך באותן דמים
שנתיי לך זו. אבל איוו
מן האחרות שתרצה אתן
לך באותן דמים שנתיי לך
זו. הכא נמי להיכא דאמר
ליה חוץ מחרוב פלוני וחוץ
מסדן פלוני אפי' בלאו הכי
לא קני ליה. לדמי אמרי'
ליה. כלומר שאותן קאמי